

KUNSTMUSEETS AARSSKRIFT

1919

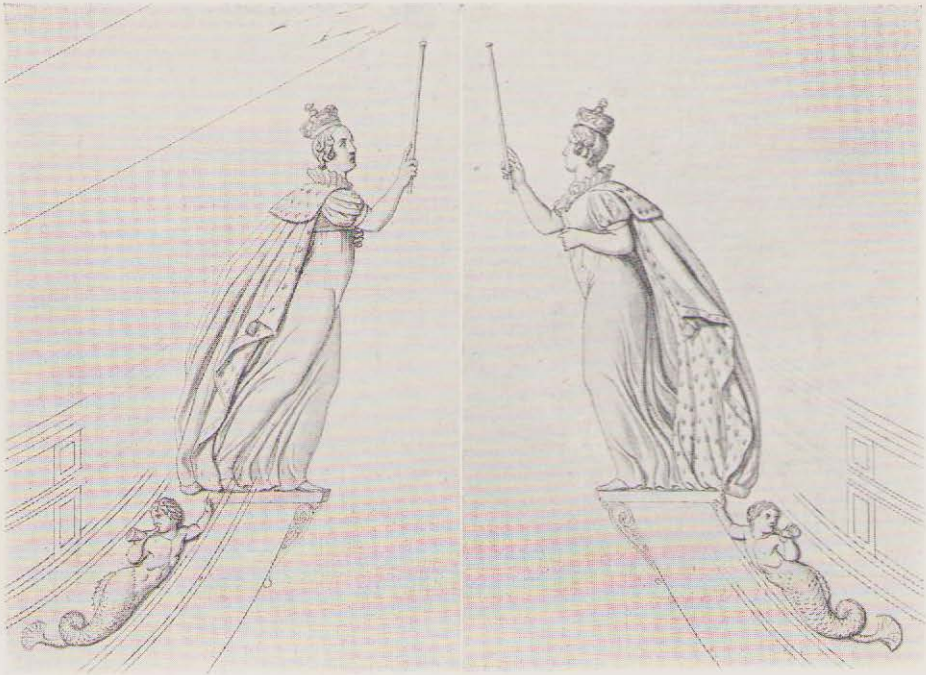

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

H. H. THIELES BOGTRYKKERI

1920

Tegning af Gallionsfiguren til Orlogsskibet Dronning Marie.

C. W. ECKERSBERG'S BILLEDER AF KRIGSSKIBE OG TEGNINGER TIL GALLIONSFIGURER

I

Af Eckersbergs henved 100 Marinebilleder behandler Halvdelen Motiver med danske Orlogsskibe og disse ere i Reglen Portraiter.

Det er ejendommeligt og betegnende for Kunstnerens tidlige Modenhed i Fremstilling af Skibe, at han, kun 23 Aar gammel, har givet os de eneste paalidelige Billeder om Begivenhederne paa Søn i Tidsrummet omkring 1807. Historisk Interesse har hans Fremstillinger af Københavns Belejring fra Søsiden i 1807, hvor det flydende Forsvar under Kommandør I. C. Krieger afslog den engelske Forpostlinies Angreb. Herfra stammer Maleriet »En af Kanonbaadenes tapre Attaquer mod Fjenden, Søndagen d. 23de Au-

gust 1807« (No. 29)¹ og i ethvert Tilfælde Tegningen til Slaget i Maleriet om samme Emne i Frederiksborg Museum. Den i Baggrunden manøvrerende engelske Flaade er levende gengivet og udviser Kendskab til Skibes og Sejlenes Stilling under forskellige Manøvrer. Dernæst endel Tegninger fra 1807, hvoraf flere i Kobberstiksamlingen, gengivet i følgende Stik, Lahde: »Saarede som bringes i Land fra Slaget«, Truslew: »Affairen d. 31te August 1807« og Clemens: »Englændernes sidste Daad i Kjøbenhavn 1807«.

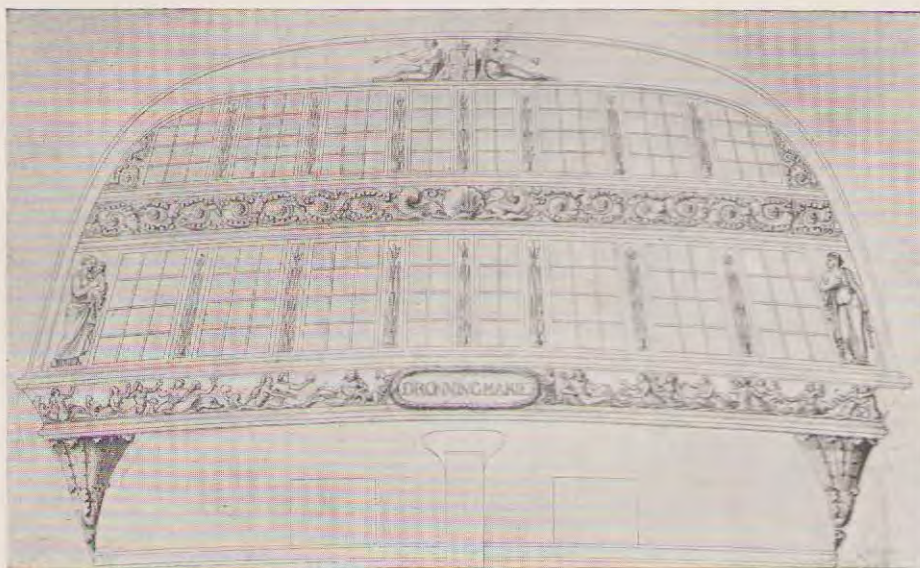
Hertil slutter sig fem Stik af Truslew om Emner fra Kanonbaadskrigen 1807—15.

Hjemkommen fra sin lange Udenlandsrejse gaar der nogle Aar før Eckersberg igen tager fat paa Sømaleriet.

I 1819 flk han ifølge den af ham omhyggelig førte Dagbog et Tegn til Passage paa de kongelige Værfter og dermed Adgang til Model og Konstruktionskamret, og her indleedes Venskab med Søofficerer, der skaffede ham Adgang til Trekroner og Vagtskibet ved Helsingør, hvilke i Forbindelse med Dragør Havn var de bedste Udkigsposter for forankrede og passerende Skibe, ligesom han allerede i 1821 begyndte sine hyppige Dagsrejser med de i Sundet værende Orlogsskibe. At han, som Dagbogen viser, kom saa godt ud af det med Marinens Officerer, laa vel nærmest i hans egen vindende Personlighed, mulig ogsaa deri, at Datidens Søkadetter fik en grundig Undervisning i Frihaandstegning og derved Forstaaelse af og Respekt for hans Kunst. Hovedsagen var imidlertid, at Eckersberg, der oprindeligt blev vejledet af sin Velynder, Kommandør Peder Norden Sølling, fik et grundigt Kendskab til Skibsteknikens Detailler gennem sit Bekendskab med Værftets Direktør, Fabrikmester Schifter og Konstruktørerne Pihl og I. D. Petersen, begge Lærere ved Kunstakademiet.

Efter Henvendelse fra Orlogsværftet begyndte Eckersberg, vistnok allerede i 1821, at tegne Gallionsfigurer, Spejle og Ornamentter til Flaadens Skibe og fortsatte hermed i en Række af Aar. Dette omtales i Ph. Weilbachs »Eckersbergs Levned og Værker«, ligesom at Skibstegninger i Henseende til Udsmykning af For og Agterstavn i denne Tid skulde indstilles til Akademiets Bedømmelse. En ganske ejendommelig Bekrættelse herpaa findes i en Bemærkning paa en gammel Konstruktionstegning af Korvetten Fortuna: »Orna-

¹ Malerierne er opgivne med Titel og Nummer efter Kataloget i *E. Hannovers »Maleren C. W. Eckersberg« 1898.*

menterne paa Korvetten Fortuna blev ei udført efter denne Tegning, da Kunstacademiet proponerede at synke den venstre Arm«.

Der foreligger næppe nogen Korrespondance til Oplysning om denne Sag, men Dagbogen giver jevnlig korte Oplysninger. Den 21de Juli 1827 »Giort Udkast til en Gallionsfigur og et Par Ornamentfigurer til en nye Fregat Havfruen for Hr. Capt. Schifter«. Den 27de August 1828 »Tegnet for Capt. Schifter Figurer til Linieskibet Waldemar«. Den 20de Maj 1830 »giordt Udkast til en Gallionsfigur til den nye Fregat »Bellona« og 31te Juli 1844 »Tegnet en Gallionsfigur for I. D. Petersen«.

De haandgribeligste Beviser findes i en Mappe i Konstruktionskontorets Arkiv paa Orlogsværftet med c. 150 Ornamenttegninger fra 1695 til vore Dage. Blandt disse findes Eckersbergs originale Tegninger til Gallionsfigurer og Spejlornamenter til Briggen St. Jan 1821, Fregatten Rota 1822 og Linieskibet Dronning Marie 1824 og desuden endel andre Tegninger, øjensynlig kopierede efter hans Udkast. Det maa derfor anses for givet, at Eckersberg har leveret Tegninger eller Udkast til de fleste Nybygninger i Tidsrummet 1821 til Schifters Afgang som Fabrikmester i 1846.

Af Gallionsfigurer fra denne Periode er næppe bevaret andre end Dronning Marie, der er opstillet paa Orlogsværftet, men iøvrigt har den historiske Modellsamling de fleste af Gallionsfigurerne udført i Voks i lille Format.

Af Dagbogen fremgaar at Eckersberg jevnlig tegnede Gallionsfigurer og Ornamenter til Koffardiskibe, men dette skete vistnok kun til Skibe, der byggedes paa hans Ven Jørgensens Skibsværft paa Christianshavn.

II

Intet Orlogsskib, dansk eller fremmed, kom til København uden at vække Eckersbergs levende Interesse, hvorom Hundreder af Bemærkninger i Dagbogen, som han førte til sin Død, bære Vidne.

Medens de russiske Skibe næsten aldrig opføres med Navn, benævnes de danske Krigsskibe i Reglen som Kadetskibet, Vagtskibet, Briggen fra Vestindien e. l. Det er imidlertid saa heldigt, at man i Rigsarkivet¹ finder alle disse Aars ugentlige Rapporter fra Trekroner og Vagtskibet ved Helsingør om ethvert opankret eller passerende Orlogsskib, som Regel ved Navn, saaledes at man er i Stand til at supplere Dagbogen, hvis Nøjagtighed iøvrigt staar sin Prøve, idet den stemmer paa Klokkeslet med Rapporterne.

I Betegnelsen af sine Malerier er det ret tilfældigt, om Skibets Navn er anført, i Reglen sker det i Parantes, men Navnet kan jevnlig udledes indirekte af Dagbogen, og Skibenes Navn bestemmes efter Konstruktionskontorets Tegninger af Skrog, Ornamente og Sejl. Nogen fuldstændig Tegning med Master, Ræer og Takkelage udarbejdedes ikke paa Værftet.

Det er næsten altid særlige Begivenheder eller Oplevelser, der giver Stødet til Marinemaleriernes Tilblivelse og enkelte af disse med deres Resultater skal nærmere omtales og da særlig saadanne, hvor Malerierne er samlede i de offentlige Samlinger.

I 1824 blev Eckersbergs Interesse fangen af Fregatten Freja. Det var fem Aar siden nogen Fregat i disse fattige Tider var bleven udrustet og Eckersberg benyttede Lejligheden, da Fregatten kom ud paa et kort Sommertogt som Kadetskib, til at male den.

Fra 1824 stammer »En Fregat som saluterer« No. 315, fra 1825 »En Fregat som gaar under Sejl« No. 355 samt et lille Maleri, hvorom der skrives i Dagbogen d. 30te April 1829: »Besøg af Carl Jessen jun. fra Apenrade, han forærede os et Anker Viin og en Kurv Figener, han fik af mig et lidet Maleri med Ramme, Fregatten Freia«.

¹ Admiralitets Commando Referat Protokoller.

Tegning af Gallionsfiguren til Fregatten Rota.

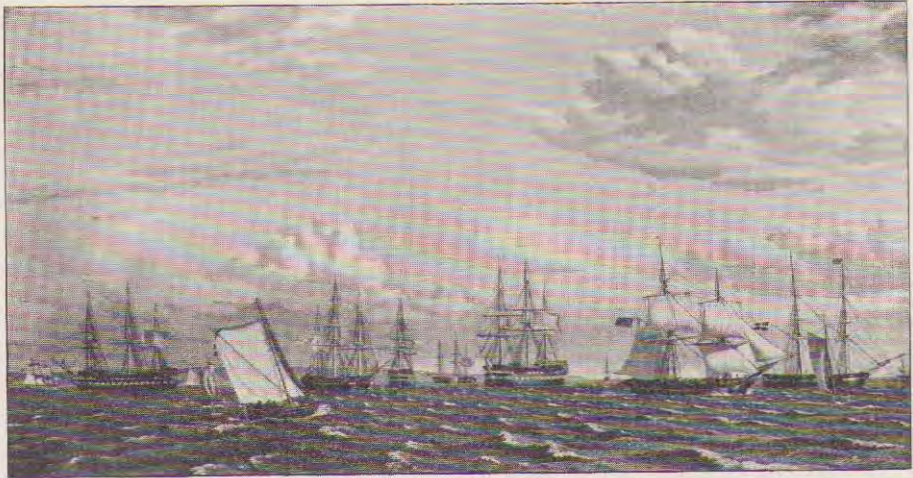
Det første af disse Malerier findes i Hamborg i Privateje og om det andet meddeler Emil Hannover under No. 355 »Køberen M. Busière ved den franske Legation tog Billedet med til Paris, hvorfra det ikke synes at være vendt tilbage«. Saafremt det 3die endnu findes i Aabenraa, vil det forhaabentlig snart være paa dansk Grund igen.

I Frederiksborg Museet findes et Maleri af en dansk Fregat, som forinden gentagne Gange var solgt paa Auktion som Korvetten Galathea. At dette Navn var urigtigt er bevist af Hr. Museumsdirektør E. Hannover (se Kunstbladet 1898 Pag. 89-90) og Skibet er utvivlsomt en Fregat, dog ikke Nymphen, hvis Agterskib har en særegen fra de andre Fregatter afvigende Form. Derimod ligner den meget saavel Skibet i ovennævnte Maleri No. 315, der findes afbildet i Eckersbergbogen Pag. 217, som en i Kobberstiksamlingen smukt udført Tegning af Fregatten Freja sign. 1828. I Frederiksborgmaleriet mangler den forreste Kanon paa Batteriet, Grunden hertil kan have været at Kanonen er indhalt, og Porten, som i de Tider var malet hvid, har været isat. Frederiksborgmaleriet er henført til c. 1835 »En Fregat under Sejl« og synes at være et senere Arbejde med Motiv fra 1824.

Først i 1832 blev der igen udrustet Fregatter, idet Nymphen og Havfruen kom ud paa Sommertogt i vore Farvande. Begge disse

Skibe blev da malede af Eckersberg: »Den 1ste Maj 1832: Prins Frederik gaar ombord paa Fregatten Havfruen for at gøre en Sejl- tur» No. 463 og »En Fregat (Nymphen) sejllende« No. 464.

III

En russisk Flaade til Ankers paa Helsingørs Rhed. No. 379.

Fra 1824 til 1829 falder Perioden med de russiske Skibsmalerier, ialt fem. Ruslands spændte Forhold til Tyrkiet forårsagede, at store Eskadrer sendtes til Øvelse i Nordsøen og i 1827—29 til Middelhavet og Eckersbergs Dagbog vidner om, hvor optaget han er af Russerne, og at han vedblev at interessere sig for dem længe efter, at han ophørte at male dem.

En Tegning fra 1824 i Kobberstiksamlingen, dateret 22de Septbr. 1824, viser et russisk Linieskib og to Fregatter tilankers. Dagbogen indeholder for 22. Septbr. kun de Ord »Paa Trekroner« og ifølge Rapporten fra Trekroner laa samme Dag forankret N O. for denne det russiske Linieskib Wladimir og Fregatterne Urael og Provornoi.

D. 10de Septbr. 1826 kom Admiral Crowns Eskadre paa 3 Linieskibe og 6 Fregatter fra Togt i Nordsøen og ankrede paa Helsingørs Rhed. Samme Dag skriver Eckersberg i Dagbogen »en Tour med Caledonia til Helsingør. Paa Rheden sammesteds laa en russisk Esquadre af 3 Linieskibe og 6 Fregatter. Tegnet adskilligt«. Resultatet

tatet foreligger i det smukke Maleri i Kunstmuseet fra 1826 »En russisk Flaade til Ankers paa Helsingørs Rhed«. Herpaa ses 3 Linieskibe og nogle Fregatter, førende henholdsvis Admirals, Viceadmirals og Kontreadmirals Flag, det er ifølge Vagtskibets Rapport Wladimir, Velikoi og St. Andreas. Yderst til højre ligger Vagtskibet, Briggen Falster. Alle de russiske Linieskibe, som komme hertil i disse Aar, er paa en enkelt Undtagelse nær, ret ens Skibe paa 74 Kanoner.

Linieskibet Czar Constantin laa i Maj Maaned 1826 og Linieskibet Asow i September paa Københavns Rhed, den første i 3 Uger, den sidste i fire Dage, begge disse Skibe har Eckersberg malet i 1827 og 1828.

Af særlig Interesse var den store Flaade paa 8 Linieskibe og 6 Fregatter, som under Admiral Liniavins Kommando ombord i Admiralskibet Asow, viste sig i Drogden i Juli 1827. Den havde Ordre til at gaa til Portsmouth og herfra skulde Kontreadmiral Hajden med Asow, tre andre Linieskibe og tre Fregatter videre til Middelhavet. Dette skete og denne Deling deltog i Søslaget ved Navarino d. 20de Okt. 1827. Om denne Deling skriver Admiral Codrington, der førte den samlede engelsk-fransk-russiske Eskadre, at de russiske Skibe var særdeles smukt holdt, synes nylig byggede og at deres Kobberforhudning var saa flunkende ny at dens smukke »rose foncé« Farve bidrog til Skibenes smukke Ydre. —

Medens Flaaden langsomt krydsede op fra Drogden til Københavns Rhed fulgte Eckersberg den, saaledes som Dagbogen beretter: 20de Juli »gik ud paa Amager for at see den« — — 22de Juli »giorde en Seiltour med Jørgensen omkring Amager, gik fra Langebro Kl. 8¹/₂ om Morgenen. Krydsede ud i Kjøgebugt — — der passerede et russisk Linieskib og en Fregat. Fra Dragør Kl. 5¹/₄ — — ved Kastrup besaa det russiske Admiralskib og Flaaden, Kl. 9 vendte derfra til Toldboden, ombord i en seilende Brik, drak Cyperviin, kom hjem Kl. 11 om Aftenen. En behagelig Tour«.

23de Juli »gik med Helsingør (en lille Hjuldamp) ud til Admiralskibet og besaae det skønne Skib«. 24de Juli »Kl. 10¹/₂ begyndte den russiske Flaade af 8 Linieskibe, 6 Fregatter og en Korvet at lette, Vinden var SSV, laber Kuling, den gik ret smukt under Seil, det saaes ret godt fra Kalkbrænderiet, dog var Afstanden for stor. Tegned.«

Mærkelig nok nævner Rapporterne kun Flaaden, ikke de enkelte

Skibes Navn, men i Bogdanovitch »La Bataille de Navarin« faar man Oplysning om Flaadens Rejse fra Kronstadt over København til Portsmouth og om Skibenes Navne, som for de tre Admiralskibe var Asow, Wladimir og St. Andreas.

Eckersberg har tegnet et stort Antal Tegninger af russiske Krigsskibe; paa hans Auktion i 1854 er alene under Aarstallet 1827 solgt seks Tegninger, hvoraf de tre forestillede Linieskibe. I Kobberstiksamlingen findes en Tegning til Asowmaleriet, af hvilken man kan se, at Linearperspektiven er blevet anvendt i Forholdet mellem Linieskibet og den bagved liggende Fregat.

Faa Dage efter Siniavins Flaades Afgang begyndte Eckersberg Arbejdet paa de to Malerier af 1827 »En Del af en russisk Flaade, som gaar under Sejl« No. 390 og »To russiske Linieskibe (som saluterer)« No. 392, begge forestillende Flaadens Letning og Afsejling fra Rheden.

Fra 1828 stammer »Et russisk Linieskib (Asow) og en Fregat til Ankers paa Helsingørs Rhed« No. 406, Eckersbergs skønneste Skibsbillede, der aabenbart har gjort megen Lykke ved sin Fremkomst, herom vidner Dagbogen d. 18de Maj 1829: »Etatsraad Holten bragte idag en Anvisning paa 200 Rdl. Det var dobbelt Betaling. Han være takket«.

De nævnte Malerier findes nu i Statens Museum for Kunst undtagen No. 390, der ejes af Etatsraad Bestle.

At Navnene paa to i disse Billeder forekommende Skibe, Constantin og Asow er malet paa Agterspejlet med latinske Bogstaver, vakte med Rette Kejser Alexander d. 3dies Kritik under et Besøg i Kunstmuseet, men med Eckersbergs Nøjagtighed i Skibstegning for Øje kan man vel antage, at han hermed er gaaet i Borgen for, at det virkelig er de nævnte Skibe, der er fremstillede.

Det er ovenfor nævnt, at Skibe af denne Flaade var særlig smukke og vel holdte, dette fremgaar meget overbevisende af Malerierne, hvad derimod den omtalte »rose foncé« Farve i Vandgangen angaar, findes denne kun i et af Malerierne No. 390, ligesom der ogsaa kan være Grund til at omtale, at i Billedet med de saluterende Linieskibe angiver Flaget paa Stormasten, at det til højre for Constantin liggende Linieskib er den Kommanderendes Skib og derfor Asow, men Agterspejlet er ikke det samme som Agterspejlet paa det Skib som i Maleriet No. 406 bærer Navnet Asow. Vel kan hertil bemærkes, at man i Maleriet kan sé, at der er fore-

taget en Rettelse og at der oprindeligt har været malet en Stander, men dette er kun en ringe Fejltagelse og forhindrer ikke, at man i al Almindelighed kan udtale, at Eckersberg i disse russiske Malerier har ydet en ligesaa sandfærdig som med glimrende Kunst udført Gengivelse af russiske Orlogsskibe fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Et femte russisk Marinebillede, hvis Ejer er ukendt, blev malet i 1829. »To russiske Linieskibe og en Fregat, som løbe Sundet ind, Fregatten ligger bi« Nr. 417. Om dette Maleri anfører Dagbogen: 4. Septbr. »Igaar var ankommet to russiske Linieskibe og en Fregat nordfra, men laa langt ude i Sundet«, 5te Septbr. »Kl. 5 Em. gaaet med Caledonia for at se de russiske Skibe, hvoraf de to Linieskibe vare skønne, de vare nye, men ei gandske armerede«. Søndag d. 6te Septbr.: »Den russiske Esquadre lettede for at lægge sig nærmere ind mod Byen. Toge sig godt ud under Seil«, d. 10de Sept.: »Begyndte paa et Søestykke, hvortil Motivet blev taget i Søndags«.

Rapporten fra Trekroner af 6. Sept. nævner at de ONO for Batteriet liggende to russiske Linieskibe og en Fregat lettede Kl. 11 F. M., stod længere ind mod Land og ankrede Kl. 12, salutede Fortet med syv Skud og at Skibenes Navn var Narva, Lesaj og Dvina under Kontreadmiral Schælefs Kommando. Maleriet blev oprindeligt købt af Baron von Langenau, i det Hele taget blev adskillige af Eckersbergs Sømalerier i denne Periode købt af herboende fremmede Diplomater.

Endelig bør herunder nævnes at Eckersberg i 1837 paa Bestilling af Skibets Chef malede en Akvarel af den russiske Fregat Pallas. Chefen var efter Trekroners Rapport Kapt. Møller. I Dagbogen skrives d. 3die Aug.: »arbejdet paa et Søestykke. NB Fregatten Pallas. I Middags kom der Bud fra Chefen for den russiske Fregat Pallas, om at faa et Billede i Vandfarve. Capt. Eskildsen (Havnekaptajn) overlod mig gratis et Fartoi med to Mand, som roede mig ud paa Rheden for at se Fregatten, vi lagde an ved et Skib, hvorfra Fregatten blev tegnet«, d. 4de Aug. »Kl. 9¹/₂ en Tour til Kastellet for at tegne den r. Fr. — Em. atter ud paa Kastellet«, d. 25de Aug.: »Bragt Tegningen af den russiske Fregat til den russiske Generalkonsul Gerchau«.

Tegningen maa have været meget omhyggelig udført, da den ifølge Dagbogen optog Kunstneren i 12 Dage. Den blev betalt med 40 Rdl. —

IV

Foruden at Eckersberg jevnlige foretog Rejser rundt i vore Farvande, deltog han tre Gange i Marinens Togter. Ganske særlig Glæde synes han at have haft paa et 14 Dages Togt med Korvetten Najaden i 1833, hvilket ikke alene fremgaar af de mange smukke Malerier, der blev dets Resultat, men ogsaa gennem Dagbogens lyriske Sving. Han skrev f. Ex. d. 18. Juli:

»Morgenen var yndig med deilige Skyer og en let Vind af VNV begyndte, da vi Kl. 6^{1/2} i Morges lettede og krydsede ved Hjælp af en stærk Strøm ind i det snævre af lille Belt. Kysten var deilig paa begge Sider, snart viste sig det deilige Fæmøe med den lille Øe Kalven, siden Hindsgavl i Fyen, i Baggrunden Jyllands høje Land og vestlig for os det slesvigske. Nu aabnede sig Kolding Fjord og Kolding med det gamle Koldinghus viste sig i Baggrunden, skjønt belyst af den deilige Morgensol. Paa den fyenske Side aabnede sig det smalle Sund mellem Hindsgavl og Fæmøe. Nu kom Snoghøi og snart derefter Middelfart tilsyne, som vi passerte forbi Kl. 11 Fm. Da vi tidligere nærmede os Fæmøe, kom en Bonde fra Fyen med sin unge Kone og hendes yngre Søster paa Siden af Skibet og bad om at maatte komme ombord, hvilket gierne tilstodes ham, de bleve vel beværtede og forlode os igen med megen Taknemmelighed og Beundring over det de havde seet ombord. Nu nærmede vi os Fredericia med dens høie vidt udstrakte Volde, her gik Lodsens i Land og vi fik en anden, en gammel pudsig Mand. Vinden gik nu til SV med en let Brise, da vi vare passerte Fredericia og Strib, satte vi Bovenlæseil og Bramlæseil til og løb med en stærk Fart ud mod Store Belt. Saavel den fyenske som den jyske Kyst, med Veile Fjord vare skønne og rige paa Afveksling. Kl. 4 Efterm. passerte vi den skønne Øe Æbeløe, nu kom den flade Øe Endelave tilsyne og snart den sydlige Del af Samsøe. Det var meget varmt, paa Himlen saaes de deiligste Skyer, hen ad Eftermiddagen saae det ud til Torden, det gav kun et Par Stænk Regn. Vinden blev nu SSO, vi var passerte Endelave og ankrede Kl. 7^{1/2} Eftermd. mellem denne Øe, Samsøe og Fyenshoved.

Den Nydelse vi havde haft idag, begunstiget af det skønneste Veir og en magelig Fart, med at see maaske Danmarks skønneste Kyststrækning, kan ei andet end henrive enhver.«

Korvetten Najaden forekommer i mindst 6 Malerier foruden i flere Interiører af Skibet. Det først malede Billede efter Hjemkomsten fra Togtet »Møens Klint set fra Søen i $\frac{3}{4}$ Mils Afstand« Nr. 475 viser Korvetten Najaden til højre i Maleriet, der hænger i Kunstmuseet. Hirschsprungs Samling har ikke færre end tre, og Nivaa-gaard Samlingen en navngiven Najade.

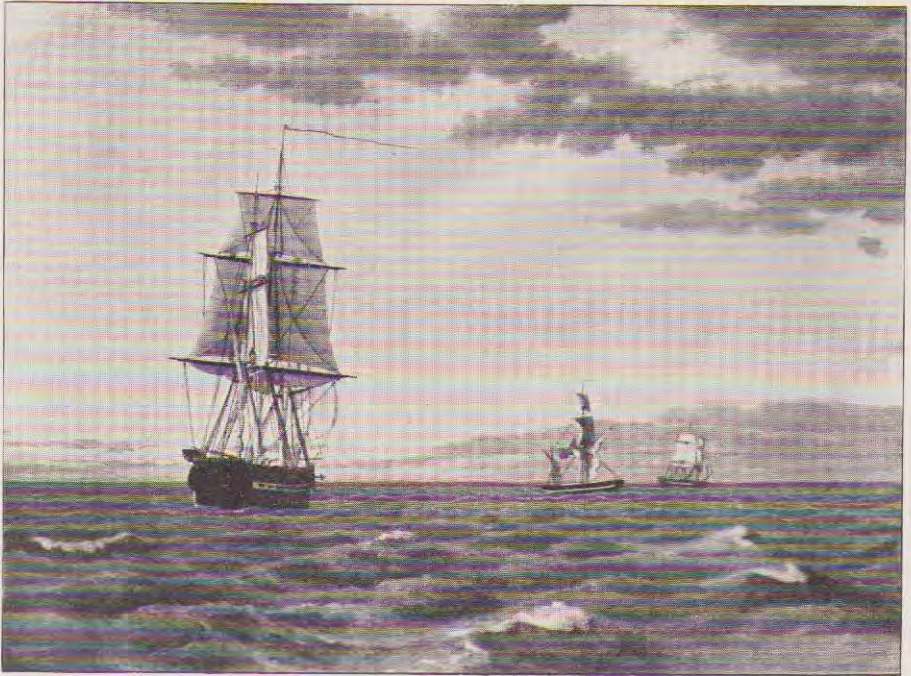
I 1834 sejlede Eckersberg med Linieskibet Dronning Marie fra 5te til 12te Juli Nord om Sjælland. Hans Elev og Ven, Løjtnant Normann var udkommanderet med Skibet, og medens det d. 7de Juli ankrede i Stille med alle Sejl oppe, »gik Normann og jeg ud i et Fartøj for at tegne Skibet«. Herfra stammer 1834 »Orlogsskibet Dronning Marie under Sejl nærved Vinden« Nr. 491 og 1836 »Orlogsskibet Dronning Marie« Nr. 512. Forinden disse Maleriers Fremkomst blev der udarbejdet mange Studier, der findes saaledes i Kobberstiksamlingen Sepiategninger af Dronning Marie paa Stablen d. 15nde Sept. 1824 og en i 1827 udført Tegning af Skibet liggende fortøjet paa Orlogsværftet, endnu inden Masterne er isat.

I det først nævnte store Maleri i Kunstmuseet venter man paa Agterspejlet at se nogle af de smukke Ornamentter, som Kunstneren har givet Tegning til, men efter hvad der oplyses, blev disse mærkværdig nok overmalede med en saa mørk Broncefarge, at de kunde skelnes paa kort Afstand.

Det tredie og sidste Togt var med Korvetten Galathea fra 9de til 25nde Maj 1839. Rejsen gik fra Københavns Rhed over Nordsøen til Dover med jævnt haardt Vejr. Eckersberg skriver som Illustration til Stormbilledet i sin Dagbog d. 15. Maj 1839:

»Det blæste i Nat og hele Dagen til henimod Aften en rygende Storm af SSO. Blæsten var endnu mere voldsom end i Mandags Nat, og satte til sidst en gyselig høj Søe, hvori Skibet slingrede forfærdeligt, snart op og ned og snart til den ene og den anden Side, saa det var vanskeligt at holde sig fast. Det synes undertiden at Skibet skulde gaa rundt. Imidlertid laae Galathea ret trygt imellem Søerne, med Store Stormstagesejl, Stormabe og Stormmesan og sjelden gik en Søe over, siden vi var kommet i den Stilling og kom der undertiden en Bræksøe, saa syntes den at blæse bort over Skibet. Naar Solen skinnede havde Søen en overordentlig skøn Farve, var blaa og grøn med det glimrende hvide Skum. Hvad en Storm paa Havet saaledes er, kan ingen faa klar Forestilling om, uden selv at have prøvet det.«

Kort efter Hjemkomsten malede Eckersberg i 1839 »Korvetten Galathea i en Storm i Nordsøen« Nr. 338. Man har hidtil antaget det for at være hans eneste Billede af Galathea. Det viser sig imidlertid at der eksisterer to Malerier, det ene i Kunstmuseet, det andet

En Fregat (Galathea) ligger opråst for at sende Hjælp til en Brig (St. Jean), som har mistet sin Forrejsning. Nr. 542. Statens Museum Nr. 169.

i Hirschsprungs Samling, der utvivlsomt begge forestiller Galathea, hvilket i det følgende skal søges bevist.

Eckersberg skriver i sin Dagbog d. 12te Juni 1839: »Arbejdet paa og blev færdig med et Billede af Fregatten Galathea i en Storm i Nordsøen« og senere kalder han Skibet i sine Malerier med Motiver fra Togtet for Fregat. Dette er ikke saa besynderligt eftersom den undertiden benævnes saaledes i officielle Skrivelser og i Virkeligheden er den jo med sit lukkede Batteri snarere en Fregat end en Korvet.

Om Maleriet fra 1839 »En Fregat, der har prajet en engelsk Lods i stiv Kuling« Nr. 541 skriver P. Weilbach, at det er Fregatten Rota, men dette er urigtigt, det er utvivlsomt Korvetten Galathea, den ligner den til de mindste Enkeltheder, lavt Batteri med 13 Ka-

noner i Batteriet hvoraf den forreste Kanon foran for Fokkemasten, ingen Kanoner paa Dækket, hvad alle vore Fregatter havde, og en for Galathea karakteristisk Agterstavn. Maleriet hører til Hirschsprungs Samling som Nr. 125 og maa anses for at være vort smukkeste Billede af den bekendte Jordomsejler. Motivet er vistnok taget fra Galatheas Togt d. 23. Maj 1839: »Den haarde Kuling vedholdt om Natten og aftog noget i Formiddags, Vinden var NNO. Fregatten slingrede stærkt. Kl. 9 Form. fik vi Northforeland i Sigte. Luften var blevet klar med Drivskyer. En engelsk Fisker kom ombord og tilbød sig som Lods, men han var ikke virkelig Kings pilot.«

I det ufuldførte Maleri i Kunstmuseet med den pragtfulde Solopgang fra samme Aar »En Fregat ligger opbragt for at sende Hjælp til en Brig, som har mistet sin Forrejsning«. Nr. 542 er den saakaldte Fregat ogsaa utvivlsomt Galathea, her er Motivet ligeledes taget fra en Begivenhed paa Rejsen den 12te Maj:

»I Morges Kl. 3^{1/2} da vi med en frisk Kuling var passerte og stode omtrent Nord om Skagens Rev, indtraf ved klart smukt Veir inden Sol stod op det Uheld, at Briggen St. Jan blev paaseilet af et stort finsk Koffardiskib og mistede Gallion og Foremærsestang. Jeg kom just paa Dækket straks efter at dette Uheld var sket og efter at Skibene var kommet klar af hinanden. Paa Dækket var man just beskæftiget med at sende Hjælp ombord i den skønne Brig, som nu laa og slingrede tvers for Vinden. Sprydet hang ned over Bagbords Boug. Foremærsestang var knækket — — — det Hele frembød et vidunderligt Syn — —.«

Yderligere anfører Dagbogen 21de Juni: »Arbeidet paa en Tegning af 12te Mai«.

En smuk Tegning af Galathea betegnet 1840 findes i Kobberstiksamlingen.

Ovenfor er omtalt Orlogsværftets Modelkammer, det indeholder en fortsat Række Modeller af den danske Flaades Skibe fra 1694 til vore Dage, kun fra første Halvdel af det nittende Aarhundrede er der et Hul, der delvis er dækket af Fregatten Rota, der blev modelleret for faa Aar siden.

I denne Periode fylder Eckersbergs Marinemalerier, der af Samtiden ansaaes for meget nøjagtige, paa den smukkeste Maade dette Savn, og indtil nu kan man med temmelig stor Sikkerhed finde følgende Skibe i hans Malerier: Linjeskibene Dronning Marie og

Skjold, Fregatterne Freja, Havfruen, Nymphen, Rota og Bellona, Korvetterne Fortuna, Diana, Najaden, Flora og Galathea, Briggerne Allart, St. Croix, St. Jan, Mercurius og Ørnen samt Dampskibene Caledonia og Ægir.

PETER GROVE

